

12.8.2024

Tampereen kaupungin lausunnot punaisella.

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan valtion talousarviossa ruoka-apuun osoitetusta määrärahasta.

Ei huomautettavaa.

2 §

Avustuksen saajat

Valtionavustus voidaan myöntää kunnalle tai hyvinvointialueelle, joka hankehallinnoijana vastaa avustustoiminnan kokonaisuudesta tietyn alueen osalta.

Alueen avustustoiminnan osatoteuttajana voi toimia yleishyödyllinen yhteisö, jolle avustusta siirretään valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin nojalla.

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana sitä, että valtionavustus voidaan vaihtoehtoisesti myöntää joko kunnalle tai hyvinvointialueelle hallinnoitavaksi. Ruoka-aputoiminnan järjestämiseen ei kuitenkaan ole velvoittavaa lainsäädäntöä, tai ruoka-aputoiminnan alueita ei ole tässä laissa määritelty, joten valtionapuviranomaisen tai sosiaali- ja terveysministeriön pitää huolehtia, että eri alueiden asukkaat eivät joudu eriarvoiseen asemaan. Sekä kuntien että hyvinvointialueiden velvoittava lainsäädäntö koskien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, voisi tulkita sisältävän ruoka-aputoiminnan.

3 §

Avustettava toiminta

Valtionavustuksia voidaan myöntää kohdennettuna yleisavustuksena lahjoitetun ruuan jakelun ja muuhun siihen liittyvän ruoka-aputoiminnan järjestämisen kustannuksiin, lahjoitus- ja hävikkiruokapainotteisiin yhteisöruokailuihin sekä hankehallinnoijan ruoka-aputoimintaan liittyviin koordinaatiokuluihin.

Avustettavan toiminnan tavoitteena on tukea ruoka-aputoiminnan järjestämisen edellytyksiä, vahvistaa alueen kuntien ja sillä toimivien ruoka-aputoimijoiden tavoitteellista yhteistyötä sekä vahvistaa ruoka-aputoiminnan yhteyttä ja kiinnittymistä alueella tapahtuvaan, osallisuutta edistävään ja eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää vähentävään hyvinvointityöhön.

Pykälässä tulisi mainita myös hyvinvointialueet kuntien ja ruoka-aputoimijoiden lisäksi. Tavoitteellista yhteistyötä ei voi tehdä ilman hyvinvointialuetta. Asetuksessa tulisi määritellä, että alueella tarkoitetaan hyvinvointialuetta tai laajempaa aluetta.

4 §

Valtionapuviranomainen

Tämän asetuksen mukaisissa valtionavustuksissa valtionapuviranomainen on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Ei huomautettavaa.

5 §

Valtionavustuksen hakeminen

Valtionavustusta haetaan kirjallisesti valtionapuviranomaiselta sen asettamassa määräajassa.

Hakemuksesta on käytävä ilmi:

- 1) avustettavan toiminnan maantieteellinen alue;
- 2) avustuksen hallinnoinnista vastaava taho ja avustettavan toiminnan toteuttamiseen osallistuvat osatoteuttajat;

- 3) kuvaus alueen keskeisten muiden toimijoiden kytkemisestä toimintaan;
- 4) toiminnan tavoitteet, niiden saavuttamiseksi suunnitellut toimenpiteet ja tavoiteltavat tulokset;
- 5) haettavan avustuksen määrä ja toiminnan talousarvio; ja
- 6) toiminnan toteuttamisen aikataulu.

Valtionavustusta tulee voida hakea useammalle vuodelle kerrallaan, kuten esimerkiksi terveyden edistämisen määrärahan hakemisessa. Haun määräajan asettamisessa tulisi valtionapuviranomaisen mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon myös hankehallinnoijan oman taloussuunnittelun aikataulu. On tärkeää, että hakeminen ja valtionapuviranomaisen käsittely sekä päätökset saadaan tehtyä riittävän ajoissa ennen toiminnan aloittamista.

6 §

Avustuksen määrä

Valtionavustus voidaan myöntää kaikkien valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten suuruisena. Valtionapuviranomainen vahvistaa alueella haettavissa olevan avustuksen laskennallisen enimmäismäärän pohjautuen alueen asukaslukuun.

Ruoka-aputoiminnan tietopohjaa tulee kehittää, jotta tarvetta voidaan arvioida yhtenäisin perustein koko maassa. Pelkästään asukaslukuun perustuva laskennallinen enimmäismäärä ei yksinään anna oikeaa kuvaa ruoka-avun tarpeesta. Myös sosioekonomiset tekijät sekä alueilla ruoka-aputoiminnan toteuttamiseen liittyvät olosuhdetekijät tulisi ottaa huomioon. Avustuksen määrää tulisi systemaattisesti saada lisättyä tarpeen kasvaessa.

7 §

Avustuspäätös

Päätöksestä, jolla avustus myönnetään, tulee sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 11 §:ssä säädetään, tarvittaessa käydä ilmi suunnitelma avustuksista seuraaville vuosille. Suunnitelma ei ole sitova. Valtionavustus voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ilman vuosittaista hakumenettelyä. Vahvistamattoman määrärahan osalta avustuspäätös on ehdollinen.

Tampereen kaupunki kannattaa avustuksen myöntämistä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ilman vuosittaista hakumenettelyä.

8 §

Hyväksyttävät kustannukset

Valtionavustukseen oikeuttavia hyväksyttäviä kustannuksia ovat ruoka-avun järjestämisen kannalta välttämättömät:

- 1) vuokrat, sähkö- ja polttoainekustannukset, jotka liittyvät kuljetukseen, varastointiin ja jakeluun;
- 2) ruoan valmistuskustannukset;
- 3) materiaalien, tarvikkeiden ja muiden vastaavien tuotteiden välittömät hankintakustannukset;
- 4) kylmäkuljetuskalusteiden sekä jakeluautojen leasing- ja käyttökustannukset;
- 5) alueellisten logistiikkakeskusten käyttökustannukset; ja
- 6) määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut kuin 1–5 kohdassa tarkoitettut kustannukset.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat 1 momentissa säädetyn lisäksi avustuksen hallinnoinnista vastaavan tahon osalta erikseen perustellut ja määrältään kohtuulliset hankehallinnoinnista aiheutuvat hallinnolliset henkilöstökulut ja siihen liittyvät pienmuotoiset verkostoyhteistyön toimintamenot.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole poistot, välilliset kustannukset eivätkä laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kuluihin tai menetyksiin. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole edelleen jaettavan ruuan ostamiseen, uskonnolliseen tai poliittiseen toimintaan liittyvät kulut.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat myös kiinteistöjen ylläpitokustannukset siltä osin kuin ne liittyvät ruoka-aputoimintaan. Voisiko hallinnoijan osalta myös tarkentaa, että kustannuksia syntyy muustakin kuin henkilöstökuluista ja verkostoyhteistyön toimintamenoista?

9 §

Kirjanpito

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpitonsa siten, että avustuksen käyttöä voidaan luotettavasti seurata

Ei huomautettavaa.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2024.

Tampereen kaupunki katsoo, että asetuksen voimaantulo on vuotta 2025 ajatellen todella myöhään, eikä hakuprosessia saa asettaa liian tiukaksi, jotta voidaan varmistaa, että ruoka-aputoimijoita saadaan riittävästi mukaan alueilla. Hallinnoija ei osaa varautua toiminnan koordinaatioon tarvittavin resurssein ennen kuin valtionapupäätös on saatu. Toiminnan aloittamista vuoden alusta tukisi ennakkopäätös.